

Habibullah Mubarek

مذاکرات فشرده و حساس میان ایران و آمریکا با میانجی‌گری قطر و پاکستان همچنان در منطقه خوش آب و هوای «بورگن اشتوک» شهر ژنو در جریان است و به‌رغم همه مخالفت‌های تندروهای جنگ‌طلب داخلی، تندروهای جنگ‌طلب کابینه نتانیاهو و تندروهای جنگ‌طلب در حزب جمهوری خواهه گفت‌وگوهای فنی طرفین از دیروز آغاز شده است. مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور هم‌امروز راهی اسلام‌آباد خواهد شد تا با شه‌باز شریف و ژنرال اعاصم منیر به گفت‌وگو بنشیند. نکته جالب اینجاست که در آ‌غازین لحظات روز دوشنبه به وقت تهران، «جسی دی ونس» معاون رئیس‌جمهور ایالات‌متحده و «عباس عراقچی» وزیر خارجه کشورمان از پیشرفت‌های خارق‌العاده در مذاکرات خبر دادند. تیر تندروهای داخلی فعلا به سنگ خورده و بر خلاف نظر صدواسیمکا که «حسن روحانی» به‌درستی آن را «رسانه میلی» می‌نامید، پرواز رفت و برگشت هواپیماها از نیز خوشبختانه «کلی‌ری» نشده‌است.

خامنه‌ها و آقایان به «میز» سیاست‌خارجی توسعه‌ایرانی «خوش‌آمدید.

بر خلاف خبر پرآکنی‌های رسانه‌های مرتبط با تندروهای داخلی و اسرائیلی و آمریکایی نشست چهارجانبه میان هیأت‌های ایران، آمریکا، قطر و پاکستان در روز یکشنبه بر گزار شد. -این شایعه که پس از حدود ۸۰ دقیقه گفت‌وگو، به دلیل اظهارات تهدیدآمیز و موضع‌گیری‌های تند دونالد ترامپ، هیأت ایرانی از بازگشت به‌میز مذاکره مستقیم چهارجانبه خودداری کرد، که کمت‌مطلقا حقیقت نداشت- و روند تبادل پیام‌ها از طریق میانجی‌های قطری و پاکستانی به‌صورت چهارجانبه و حتی به‌نحوی منحصربه‌فرد و تحسین‌برانگیز طی ۴۸ سال گذشته، کاملا مستقیم میان دو هیأت ایرانی و آمریکایی ادامه پیدا کرد.سرنجام به‌نتیجه هم‌رسید.

مسئله غنی‌سازی و گام‌های متقابل هسته‌ای
طبق تفاهم‌نامه اولیه «یادداشت تفاهم اسلام‌آباد» آژانس بین‌المللی انرژی‌اتمی اعلام‌آمدگی کرده‌تایر روند رفیق‌سازی یا تعیین تکلیف‌ذخایر اورانیوم غنی‌شده‌ایران نظارت کند. اما هیأت ایرانی صریحا آغاز هر گونه مذاکره رسمی و فنی در بخش هسته‌ای را مشروط به اجرای کامل تعهدات اولیه آمریکا «به‌ویژه آزادسازی دارایی‌های بلوگ‌شده و صدور اسقاطیه‌ها و مجوزهای رسمی برای

بررسی روند «مذاکرات ژنو» در «توسعه ایرانی»؛

برگی جدید در روابط «ایران – آمریکا» رقم خورد

صادرات نفت ایران «دانسته است. تایین تعهدات عملی نشود، ایران اقدامات خود را بازگشت پذیر می‌داند. مسئلای که با صدور اسقاطیه‌های موقت در حوزه نفت و پتروشیمی فاعلا حل‌شده به‌نظر می‌رسد.

پیوند خوردن مذاکرات به تحولات لبنان

یکی از چالش‌های اصلی در حال حاضر، اصرار ایران بر اجرای برنامه‌های مربوط به آتش‌بس و توقف عملیات نظامی اسرائیل در لبنان است. «دیروز جریان‌های رسانه‌ای مخالف دولت تأکید داشتند که تا زمان تثبیت وضعیت در لبنان و خروج نیروها از مناطق درگیری، روند ورود به فازهای بعدی مذاکرات با مانع مواجه خواهد بود، اما بیانیه ونس و پس از آن عقب‌نشینی هر چند محدود ارتش اسرائیل از مناطق اشغالی لبنان نشان داد که این جریان بزرگ‌ترین تا‌کام مذاکرات حداقل در این دوروز از مذاکرات است.

گشایش‌های اقتصادی

عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، اعلام کرد که میانجی‌گری پاکستان و قطر پیشرفت‌هایی را در زمینه تعلیق موقت برخی تحریم‌های نفتی و پتروشیمی و آزادسازی بخشی از اموال مسدودشده به‌همراه داشته‌است. در پاسخ به این اقدامات، ایران نیز روند بازگشایی و کاهش محدودیت‌های ترافیک دریایی در تنگه هرمز را آغاز کرده‌است، هر چند که تثبیت نهایی این تفاهمات به پایبندی طرف مقابل در روزهای آینده بستگی دارد.

عراقچی با صدور روز دوشنبه، ۱ تیر ۱۴۰۵ با انتشار تویتی در شبکه اجتماعی X به صورت رسمی گشایش‌های به‌دست‌آمده از مذاکرات سوئیس (بورگن‌اشتوک) اعلام کرد.

متن مفاد مطرح‌شده در توثیت وزیر امور خارجه به این شرح است:

– **نقش میانجی‌ها:** عراقچی از تلاش‌ها و میانجی‌گری خستگی‌ناپذیر قطر و پاکستان تمجید کرد و آن‌را عامل پیشرفت‌های بزرگ‌برای پایان دادن به‌جنگ در لبنان دانست.

– **تعلیق تحریم‌ها و رفع محاصره:** عراقچی رسماً اعلام کرد که تحریم‌های صادرات نفت و پتروشیمی

ایران تعلیق و محاصره در دریایی نیز بر داشته شده است. – **آزادسازی دارایی‌ها و توسعه:** وی به آزادسازی بخشی از دارایی‌های مسدودشده ایران و همچنین اجرای شدن یک «طرح بزرگ با سازی و توسعه اقتصادی برای ایران» اشاره کرد.

«**محک اصلی:** وزیر امور خارجه در پایان توثیت خود تأکید کرد که اولین از مومن واقعی و عینی برای سنجش پایبندی طرف مقابل، عملکرد «واحد رفع مناقشه در لبنان» خواهد بود.

«**وضعیت میدانی:** هم‌زمان گزارش‌های بین‌المللی – مانند تاکر ترکرز – نشان داد که سرعت بارگیری و صادرات نفت ایران در روزهای گذشته -از ۲۵ خرداد به این سو- به‌شکل چشمگیری افزایش یافته‌است که بیان گر گشایش‌های عملی در حوزه دریایی است.

ونس: برگ‌ی جدید در روابط دو کشور رقم خورد

معاون رئیس‌جمهور آمریکا، مرسونیس یکی از مهم‌ترین سیگنال‌های مثبت در روابط دو کشور طی ۲۴ ساعت گذشته بوده‌است.

ونس در کنفرانس خبری کوتاهی که در حاشیه هتل لوکس بورگن‌اشتوک در کنار نخست‌وزیران قطر و پاکستان –میانجی‌های گفت‌وگو- برگزار کرد، این نشست را «تاریخی» خواند و ادیبانی به کار برد که نشان‌دهنده تمایل جدی دولت ترامپ برای نه‌صرفا توافق که تا مرز برقراری رابطه با ایران است.

ایران و آمریکا: و برگ‌ی جدید در روابط

ونس بر صرا اعلام کرد که ترامپ خواهان «ورق‌زدن برگ‌ی جدید» در روابط با ایران و دراز کردن دست‌دوستی به‌سمت مردم ایران است تا تغییراتی پایدار در خاورمیانه ایجاد شود.

ونس با ابراز خوش‌بینی گفت: «ما در همین چند ساعت گذشته پیشرفت‌های خوبی داشته‌ایم و انتظار دارم در ساعات آینده گام‌های بیشتری هم برداریم. تنها نکته چالش‌برانگیز مذاکرات ژنو سه‌مروط به توثیت‌های احمقانه رئیس‌جمهور آمریکا بموط‌است که هم‌زمان با الحن مثبت و دیپلماتیک جی‌دی ونس در میز مذاکره، سیگنال‌های کاملاً متفاوتی صادر کرد که برای لحظاتی روند گفتگوها پیچیده‌ش‌داما به‌خیر گذشت.

تحلیلگر اقتصاد سیاسی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»:

توافق نمی‌شد، ابرتورم می‌توانست ایران را از پای درآورد

ترسیم‌شده‌بود، تأثیر خود را بر قیمت‌سوخت‌هواپیما بنزین و کل صنعت حمل‌ونقل گذاشت به‌صورتی که قیمت‌سوخت‌جت تا ۷۰ درصد و قیمت بنزین در برخی ایالت‌های آمریکا تا ۲۰ برابر افزایش یافت.

اخلال در زنجیره تولید و واردات کالاها

این تحلیلگر اقتصاد سیاسی با اشاره به دیگر آسیب‌های اقتصادی جنگ، اظهار کرد: اخلال شبکه حمل‌ونقل ناشی از کاهش عرضه سوخت، و کاهش حمل‌ونقل دریایی و هوایی، به‌خصوص در منطقه خاورمیانه، تبعات جنگ را بر تولید و عرضه کالاها و خدمات تشدید کرد. گرمایی عنوان کرد: شایان ذکر است که پیش از این نیز به‌واسطه کاهش شدید عرضه مواد اولیه پتروشیمی و برخی فلزات اساسی مثل آلومینیوم و فولاد، ما شاهد کاهش عرضه محصولات در زنجیره مای مرتبط، در سراسر جهان بودیم.

ادامه داد: به‌عنوان مثال اخلال در ۵۰ درصد صادرات جهانی اوره و گوگرد، به‌عرضه مواد اولیه کودهای نیتروژنی آسیب زد که شوک فوق‌العاده‌ای به بخش کشاورزی، در تمام کشورها وارد کرد. قطع صادرات اسید سولفوریک از خلیج فارس، که تأثیر مستقیمی بر استخراج مس هم دارد، و یا آسیب در زنجیره تولید و عرضه هلیوم، که می‌تواند صنعت نیمه‌های را مختل کند، بخشی دیگری از آسیب‌های جنگ بود که کلیه کشورها، به‌همراه خود آمریکا را در معرض آسیب قرار داد و توانست تورم‌های بالایی را به اقتصاد کل جهان تحمیل کند.

هزینه‌های اضافی تأمین امنیت و بیمه

این کارشناس اقتصاد کلان همچنین به افزایش هزینه‌ها در طول جنگ اشاره کرد و گفت: علاوه بر آسیب‌هایی که به بخش‌های واقعی اقتصاد جهان وارد

جزئیات حساس از جمله گام‌های متقابل هسته‌ای، نحوه صدور اسقاطیه‌های تحریمی مربوط به «صادرات نفت و پتروشیمی» و فرمول «پایان مناقشه» آغاز شده‌است.

تفکیک «بندهای سیاسی- منطقه‌ای» از «مسائل فنی هسته‌ای»

استراتژی فعلی تیم ایران این است که ابتدا باید تکالیف پنج‌بند کلیدی تفاهم‌نامه اسلام‌آباد به‌ویژه آتش‌بس جبهه لبنان، رفع محاصره دریایی و تعلیق تحریم‌های نفت و پتروشیمی روشن و عملیاتی شود. از نظر تهران، حضور گروسی در این مقطع، فاز گفتگوها را زودتر از موعد به سمت محدودیت‌های فنی هسته‌ای و راستی آزمایی‌های آژانس می‌برد؛ در حالی که ایران هنوز تضمین عینی برای رفع تحریم‌ها دریافت نکرده‌است.

فشار آمریکا برای ورود زودهنگام آژانس؛ مخالفت قاطع تهران

گزارش‌ها نشان می‌دهند که هیأت آمریکایی به ریاست جی‌دی ونس اصرار زیادی داشت که گروسی از همان ابتدا پای میز باشد تا تعهدات هسته‌ای ایران –مانند نظارت بر اورانیوم غنی‌شده و سایت‌ها- را فرمول‌بندی کند. مخالفت ایران عملا این طرح عجلانه واشنگتن را برای گرفتن امتیازات هسته‌ای پیش از اعطای امتیازات تصدای کامل، خنثی کرد.

«**بی‌اعتمادی تهران به نقش مستقل گروسی:** با توجه به قطعنامه‌های اخیر شورای حکام و مواضع گذشته گروسی، نگاه تهران به او بیشتر به‌عنوان بازوی فشار تل اوپواس تا تأیک‌ناظر بی‌طرف به‌همین دلیل، تا زمانی که اسقاطیه‌های تحریمی (OFAC) صادر نشوند، میان ایران و آمریکا از جمله‌بستن تنگه هرمز و محاصره دریایی است. گرمایی تأکید کرد: اگر چه امضای تفاهم اولیه تا حدودی از چشم‌انداز تیره آینده کم می‌کند، اما منظر که گفته‌شد، اثر تومری جنگ می‌تواند تا چند فصل در اقتصاد جهان پایدار باشد.

گفت‌وگو

آینده نزدیک، دامن می‌زند. اگر چه همین الان هم در برخی اقلام گروه خوراکی مانند نرغن، شاهد تورم ۲ رقمی ۲۷۰ درصدی هستیم.

انتانسیل بروز بحران بزرگ تر باتداوم تنش

این پژوهشگر اقتصادی درباره راز پایی خود از اقتصاد جهانی در شرایط فعلی، اظهار کرد: آثار تومری ماه‌های آینده کاملاً وابسته به تداوم تنش میان ایران و آمریکا از جمله بستن تنگه هرمز و محاصره دریایی است.

گرمایی تأکید کرد: اگر چه امضای تفاهم اولیه تا حدودی از چشم‌انداز تیره آینده کم می‌کند، اما منظر که گفته‌شد، اثر تومری جنگ می‌تواند تا چند فصل در اقتصاد جهان پایدار باشد.

به گفته وی، با شروع دوباره تنش‌ها، آثار تومری مضاعفی می‌شود؛ به‌خصوص که کاهش شدید ذخایر استراتژیک نفت جهانی و تداوم ناامنی حمل‌ونقل دریایی و هوایی، پتانسیل بروز بحرانی بزرگ‌تر را در خود دارد.

تاب‌آوری کدام طرف زودتر تمام می‌شود؟

این کارشناس اقتصاد سیاسی مطرح کرد: این پرسش که کدام یک از طرفین جنگ تاب‌آوری بالاتری دارد ویر اثر فشارهای اقتصادی، از جمله تورم، قدرت تحریمی ایران در حد آسیب به کشورهای منطقه محدود می‌شود؛ زیرا اقتصاد جهان در میان مدت، به‌تدریج با شرایط جدید انطباق پیدا خواهد کرد اما آسیب‌پذیری ایران از تداوم وضعیت جنگی، به‌لحاظ امنیتی و البته اقتصادی، به‌مرور بالاتر خواهد رفت.

او تصریح کرد: این موضوع نشان می‌دهد که در بازو ایران باید برای برون‌رفت از این وضعیت، در انتخاب بلوک اقتصادی و امنیتی خود صراحت به خرج دهد؛ چون جهت‌گیری‌های اسرائیل و سایر رقبای منطقه‌ای اجازه زیست‌تاب‌نات به ایران نمی‌دهد. مسلمان این موضوع می‌تواند تبعات محدود به شکل تورم‌های وحشتناک در ماه‌های آینده، بر جای بگذارد. برای مثال

تورم ۳ رقمی گروه خوراکی‌ها می‌تواند به تورم عمومی تبدیل شود. بروز بحران‌های جنگی ثانویه، با توجه به بحث رقابت‌های منطقه‌ای و وجود اسرائیل و جهت‌گیری بلندمدت این رژیم، چندان سب‌و ساروی دور از ذهنی نیست و اصلا بعید نیست در خلال همین ۶۰ روز با بعد از آن، یک اتفاق ناگوار جدید بیفتد.

پژوهشگر موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی اظهار داشت: فارغ از اینکه تغییر دگرترین هسته‌ای، یا به دلیل تصمیم‌گیری سیاسی یا ناتوانی تکنولوژیک و فناوری، فعلا در دستور کار نیست، ایران باید بتواند هزینه خود را در نظامی (اتساح برزور درگیری بین قطب‌های اصلی بین‌المللی بالا برد و این اتفاق هم تنها در حالی رخ می‌دهد که بتوانیم با یک تغییر در دگرترین امنیتی خود وارد یکی از قطب‌ها شویم. گرمایی در پایان خاطرنشان کرد: روند ابرتورم در آینده یکی از خطرهای اقتصادی است و حتی اگر تبعاتی نظیر کود، بی‌کاری و سراد نظر نگیریم، همین تورم می‌تواند در ماه‌های آینده ایران را از پای در آورد.

بیانیه نه‌پای میانجی‌ها؛

فروکش کردن غبار توثیتی ترامپ

نشانه دیگری که تأیید می‌کند تهدیدات ترامپ بیشتر جنبه نمایشی و حاشیه‌ای داشته تا ساختاری، خروجی رسمی گفتگوهاست. با وجود اینکه گفته شد هیأت ایرانی عصر یکشنبه به‌تقاضای توثیت ترامپ –که آن‌را نقض صریح مبدأول یادداشت تفاهم مبنی بر عدم تهدید می‌دانستند- جلسه چهارجانبه را ترک کرد، اما کانال‌های پشتیبان با میانجی‌گری قطر و پاکستان قطع نشد و سرنجام در بامداد روز دوشنبه نیز دو کشور میانجی در بیانیه‌ای مشترک اعلام کردند که دور اول گفتگوها با «پیشرفت‌های تشویق‌کننده» پایان یافته و طرفین روی دو دست‌آورد کلیدی توافق کرده‌اند.

– **تشکیل کمیته عالی نظارت سیاسی:** دندون یک

نقشه‌راه مشخص برای رسیدن به توافق نهایی طرف ۶۰روز آینده.

– **ایجاد اتاق خطر ردایی (Deconfliction Cell):** سازوکاری برای تضمین توقف عملیات نظامی

اسرائیل در لبنان و هم‌زمان ایجاد یک خط ارتباطی برای تضمین امنیت و تردد آزاد کشتی‌های تجاری در تنگه هرمز.

واقعیت پشت پرده: ادامه گفتگوهای فنی

اگر تهدیدات ترامپ مبنی بر «تصرف تنگه هرمز» یا «برخورد سخت» جنبه عملیاتی داشت، گفتگوها قفل می‌شد؛ اما طبق اعلام قطر، از همین دیروز گفتگوهای گروه‌های فرعی و کارشناسان فنی در سوئیس روی

ترامپ هم‌زمان با مذاکرات در شبکه‌های اجتماعی و در مصاحبه با فاکس نیوز، با ادبیاتی تند به اظهارات پزشکیان –که گفته بود ایران هرگز از حق غنی‌سازی عقب‌نشینی نمی‌کند- واکنش نشان داد و گفت او باید مراقب حرف‌زدنش باشد.

ترامپ مجدداً تهدید کرد که اگر ظرف ۶۰روز توافق نهایی حاصل نشود، محدودیت‌های شدیدی را در تنگه هرمز اعمال خواهد کرد و هشدار داد که اگر نیروهای نیابتی ایران در لبنان «حرب‌الله» دست از پا دراز کنند، آمریکا دوباره به ایران ضربه خواهد زد. هر چند کسی هم جدی نگرفت چون عمر تهدیدات ترامپ در نهایت چندساعت است و پس‌از هر توافقی دقیقاً برعکس مطالب خود را می‌نویسد و از توجه دیگران به نوشته‌هایش سپاسگزاری هم می‌کند!

در واقع، دولت ترامپ «به‌ویژه با همراهی فعالانه ونس» طی روزهای گذشته فشار سسنگینی را روی تل آویو گذاشت تا آتش‌بس در جنوب لبنان را بپذیرد؛ چرا که واشنگتن برای بازنگه داشتن تنگه هرمز و مهار قیمت جهانی نفت، به این توافق نیساز حیاتی مانند تخم‌مرغ و ترابرد، تا سوی اسرائیل، ترامپ را در داخل آمریکا با انتقاد شدید جریان‌های تندرو و لابی‌های حامی اسرائیل مواجه می‌کرد که او را به «باج‌دادن به ایران» متهم می‌کردند. بنابراین، حملات لفظی تند به پزشکیان خط و نشان کشیدن برای تنگه هرمز، بهترین ابزار برای مصرف داخلی و بازسازی چهره قاطع و سرسخت ترامپ، محسوب می‌شود.

گفت‌وگو

آمریکانشان می‌دهد که به‌طور کلی از زمان آغاز درگیری‌ها، از ۲۸ فوریه تا اواسط ژوئن، جنگ برای هر‌خواور آمریکایی ۵۶۰۰ دلار هزینه اضافی در بر داشته است. به‌طور مثال در آمریکا هزینه برخی اقلام خوراکی مانند تخم‌مرغ و ترابرد، تا ۲۵ درصد هم بالا رفته‌است. این موضوعات باعث ناتوانی هر چه بیشتر خانوارهای آمریکایی در خرید اقلام مصرفی و روی آوردن آنها به قرض شده‌است به‌طوری که کل بدهی کارت‌های اعتباری آمریکا در ۳ ماهه اول سال ۲۰۲۶، نسبت به دور ه‌مشابه سال قبل، ۶ درصد رشد داشته‌است.

ماندگاری تورم

حتی با بازگشایی کامل تنگه هرمز

این تحلیلگر مسائل اقتصادی تصریح کرد:

اکثر بر آورد‌ها حاکی از آنست که آثار تومری

جنگ، فعلا ماندگار است به‌نحوی که حتی اگر تنگه هرمز به‌سرعت و به صورت کامل بازگشایی شود با بازسری تر ددنت‌ک‌ها از تنگه هرمز، هزینه‌های انرژی در سطح کل جهان کاهش کاهش

ناگهانی قیمت موادغذایی و سایر کالاها به قبل از جنگ، نخواهد بود. گرمایی عنوان کرد: تخمین‌های فدرال رزرو نشان می‌دهد که فقط تورم ناشی از افزایش قیمت نفت و بنزین، می‌تواند تورم عمومی ایالات متحده را در ۲ فصل پایانی ۲۰۲۶ تا ۸ تا ۱۰ واحد درصد بیشتر افزایش دهد. به گفته اومی توان تبعات تومری را برای کشورهایی که صاحب منابع نفت‌گاز نیستند، بسیار بالاتر از پایی کرد.

احتمال ابرتورم برای ایران در آینده نزدیک

این کارشناس اقتصاد سیاسی همچنین درباره تبعات اقتصادی جنگ بر ایران، بیان داشت: در سوی دیگر این معادله، اقتصاد ایران نیز از جنگ بسیار آسیب‌دیده به‌صورتی که با تخریب زیر ساخت‌های پتروپالایشی و فولادی کشور و اخلال در زنجیره تولید کالاها و خدمات، تورم بالایی را در کل کشور شاهد بودیم.

گرمایی به آخرین گزارش مرکز آمار از تورم اشاره کرد و گفت: بسیاری از شواهد نشان می‌دهد که تورم خارق‌العاده ۸۴ درصدی (دییبهشت ۱۴۰۵، بیشتر ناشی از آثار دامادار سیاست حذف‌فاز تر جیجی، و البته سودجویی صاحبان انحصار پتروپالایشی و فلزی کشور بوده‌است تا تبعات جنگ. او ادامه داد: اما به‌حال تداوم فضای جنگی می‌تواند اخلال در امر تولید و واردات مواد اولیه صنایع، افت عرضه کالاها و خدمات و تشدید کسادی مشاغل را ادامه‌دار کند که همین موضوعات به بروز تورم‌های ۳ رقمی در

کارشناس و تحلیلگر اقتصاد سیاسی: قدرت اثرگذاری تحریمی ایران بر زیر ساخت‌های انرژی منطقه و بر اقتصاد جهان، به تدریج کاهش پیدا خواهد کرد. حتی اگر بر مسیرهای جایگزین انتقال انرژی هم حساب نکنیم، قدرت تحریمی ایران در حد آسیب به کشورهای منطقه محدود می‌شود
زیر اقتصاد جهان در میان مدت، به تدریج با شرایط جدید انطباق پیدا می‌کند اما آسیب‌پذیری ایران از تداوم وضعیت جنگی، به‌لحاظ امنیتی و البته اقتصادی، به‌مرور بالاتر خواهد رفت

اگر چه همین موضوعات به‌مرور بالاتر خواهد رفت